

ส่วนที่ 4 การติดตามและประเมินผล

4.1 การติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์

แนวทางการพิจารณาการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559

เป็นแบบที่กำหนดให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา โดย ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศใช้งบประมาณรายจ่ายประ มีรายละเอียด ดังนี้

1) แนวทางการพิจารณาการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์เพื่อความสอดคล้อง แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี ประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 20 คะแนน

1.2 การวิเคราะห์สถานการณ์และศักยภาพ 15 คะแนน

1.3 ยุทธศาสตร์ 65 คะแนน ประกอบด้วย

(1) ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10 คะแนน

(2) ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด 10 คะแนน

(3) ยุทธศาสตร์จังหวัด 10 คะแนน

(4) วิสัยทัศน์ 5 คะแนน

(5) กลยุทธ์ 5 คะแนน

(6) เป้าประสงค์ของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ 5 คะแนน

(7) จุดยืนทางยุทธศาสตร์ 5 คะแนน

(8) แผนงาน 5 คะแนน

(9) ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม 5 คะแนน

(10) ผลผลิต/โครงการ 5 คะแนน คะแนนรวม 100 คะแนน เกณฑ์ที่ควรได้เพื่อให้เกิดความ สอดคล้องและขับเคลื่อน การพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ควรน้อยกว่าร้อยละ 80 (80 คะแนน)

2) แนวทางการพิจารณาการติดตามและประเมินผลโครงการเพื่อความสอดคล้อง แผนพัฒนาท้องถิ่น สี่ปีประกอบด้วย

2.1 การสรุปสถานการณ์การพัฒนา 10 คะแนน

2.2 การประเมินผลการน าแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีไปปฏิบัติในเชิงปริมาณ 10 คะแนน

2.3 การประเมินผลการน าแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีไปปฏิบัติในเชิงคุณภาพ 10 คะแนน

2.4 ยุทธศาสตร์และแผนงาน 10 คะแนน

2.5 โครงการพัฒนา 60 คะแนน ประกอบด้วย

(1) ความชัดเจนของชื่อโครงการ 5 คะแนน

- (2) กำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับโครงการ 5 คะแนน
 - (3) เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) มีความชัดเจน นำไปสู่การตั้งงบประมาณได้ ถูกต้อง 5 คะแนน
 - (4) โครงการมีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี 5 คะแนน
 - (5) เป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 5 คะแนน
-
- (6) โครงการมีความสอดคล้องกับ Thailand 4.0 5 คะแนน
 - (7) โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด 5 คะแนน
 - (8) โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนหรือการเสริมสร้างให้ประเทศชาติมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ภายใต้หลักปรัชญา 5 คะแนน
- (9) งบประมาณ มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย (ผลผลิตของโครงการ) 5 คะแนน
 - (10) มีการประมาณการราคาถูกต้องตามหลักวิธีการงบประมาณ 5 คะแนน
 - (11) มีการกำหนดตัวชี้วัด (KPI) และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะ ได้รับ 5 คะแนน
 - (12) ผลที่คาดว่าจะได้รับ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 5 คะแนน คะแนนรวม 100 คะแนน เกณฑ์ที่ควรได้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและขับเคลื่อน การพัฒนาท้องถิ่นไม่ควรน้อยกว่าร้อยละ 80 (80 คะแนน)
- 3)
- แนวทางการพิจารณาการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์เพื่อความสอดคล้องแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเด็นการพิจารณา
- 3.1 ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 20 คะแนน
 - 3.2 การวิเคราะห์สถานการณ์และศักยภาพ 15 คะแนน
 - 3.3 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 65 คะแนน
 - (1) ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (10) คะแนน
 - (2) ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด (10) คะแนน
 - (3) ยุทธศาสตร์จังหวัด (10) คะแนน
 - (4) วิสัยทัศน์ (5) คะแนน
 - (5) กลยุทธ์ (5) คะแนน
 - (6) เป้าประสงค์ของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ (5) คะแนน
 - (7) จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (5) คะแนน
 - (8) แผนงาน (5) คะแนน
 - (9) ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม (5) คะแนน
 - (10) ผลผลิต/โครงการ (5) คะแนน รวมคะแนน 100 คะแนน

4.2 การติดตามและประเมินผลโครงการ

เทศบาลตำบลดงมะไฟ ใช้การติดตามและประเมินผลโครงการโดยใช้ตัวแบบวัดผลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตามที่จะกล่าวต่อไปในหัวข้อที่

3.1 และมีการประเมินผลโครงการที่สำคัญ คือการติดตามและประเมินผลโครงการว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในโครงการทุกประการหรือไม่ อย่างไร

4.3 สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวม

3.1 การวัดผลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสำหรับติดตามและประเมินผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

- (1) แบบตัวบ่งชี้การปฏิบัติงาน (Performance Indicators)
- (2) แบบบัตรคะแนน (Scorecard Model) หรือ Scorecard Model ของ aplan&Norton
- (3) แบบมุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ (Result Framework Model : RF)
- (4) แบบเชิงเหตุผล (Logical Model)

(5) แบบวัดกระบวนการปฏิบัติงาน

(Process Performance Measuament System : PPMS)

(6) แบบการประเมินโดยใช้วิธีการแก้ปัญหาหรือเรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้น

หรือ Problem Solving Method

(7) แบบประเมินแบบมีส่วนร่วม (Participatory Method)

(8) แบบการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)

(9) แบบประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment Model)

(10) แบบประเมินตนเอง (Self-Assessment Model)

(11) แบบอื่น ๆ ที่เทศบาลตำบลดงมะไฟกำหนดขึ้น ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้กรอบข้อ (1)-(10)

หรือเป็นแบบผสมก็ได้

เชิงปริมาณ (Quantity)

เชิงปริมาณ (Quality) ผลที่ได้จริงๆ คืออะไร ค่าใช้จ่าย (Cost) เวลา (Time) เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ประชาชนได้ประโยชน์อย่างไรหรือราชการได้ประโยชน์อย่างไร วัดผลนั้นได้หรือไม่ หรือวัดได้เท่าไร (Key Performance Indicator : KPIs) ผลกระทบ (Impact)

4.4 ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต

4.4.1 ผลกระทบนำไปสู่นาคต (เช่น จะสนับสนุน ส่งเสริม ป้องกัน อย่างไร เป็นต้น)

ในทฤษฎีทางวิชาการการจัดการ ซึ่งว่า องค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นองค์กรภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนจะพัฒนา

เติบโตและอยู่รอดได้ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอก

4 ประการ (PEST) ตลอดเวลา ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) สิ่งแวดล้อมด้านการเมือง (Political Environment)
- 2) สิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ (Economic Environment)
- 3) สิ่งแวดล้อมด้านสังคม (Social Environment) และ
- 4) สิ่งแวดล้อมด้านวิทยาการใหม่ ๆ (Technology)

1) การปรับตัวให้เข้ากับการเมือง (Political Environment) ที่เปลี่ยนแปลง หากกล่าวถึงการปกครองของไทยในปัจจุบัน อาจแบ่งระดับการเมืองออกได้เป็น 2 ระดับ ได้แก่ การเมืองระดับชาติ และการเมืองระดับท้องถิ่น การเมืองระดับชาติ ได้แก่ การเมืองระดับรัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ในส่วนของการเมืองระดับท้องถิ่นนั้นยังสามารถแบ่งแยกย่อยออกได้เป็นหลายประเภท เช่น การเมืองขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หรือแม้กระทั่งการเมืองระดับหมู่บ้านที่จะต้องมีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านโดยราษฎรในหมู่บ้านนั้นๆ เป็นต้น ในสภาพข้อเท็จจริงปัจจุบันและผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่างชี้ว่าการเมืองในระดับชาติ ยังมี อิทธิพลต่อการเมืองระดับท้องถิ่น อยู่หลายประการ เช่น การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นต้องอาศัยภาพลักษณ์ของพรรคการเมืองระดับชาติเพื่อช่วยให้การหาเสียง การให้เงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากส่วนกลางมายังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเลือกให้เฉพาะท้องถิ่นที่เป็นพรรคพวกเดียวกันกับราชการส่วนกลาง เป็นต้น ในอนาคตอำนาจหน้าที่และบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นและข้าราชการท้องถิ่นจะเป็นอย่างไรนั้น ส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งอิทธิพลจากการเมืองระดับชาติซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นนโยบายของรัฐที่มีต่อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมักสลับสับเปลี่ยนกันเป็น 2 กรณี กล่าวคือ การรวมอำนาจการปกครอง (Centralization) หรือ การกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ดังนั้น ผู้ที่จะปฏิบัติงานใน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ จึงจำเป็นที่จะต้องทราบความเคลื่อนไหวของนโยบายรัฐอยู่ตลอดเวลา เพื่อบริหารจัดการองค์กรให้เข้ากับสภาพการณ์ดังกล่าวที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ใน ส่วน ของ ปัจจุบัน การเมืองระดับท้องถิ่นด้วยกันนั้นเอง ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ซึ่งโดยหลักการแล้วการตัดสินใจกำหนดนโยบายควรเป็นหน้าที่ของฝ่ายการเมือง ท้องถิ่นทุกฝ่ายควรต้องรู้ความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงของการเมืองท้องถิ่นในทุกระดับทั้งระดับ อบจ. เทศบาล อบต. และระดับหมู่บ้าน เพราะการเมืองท้องถิ่นเหล่านี้มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันและจะต้องมีผลกระทบต่อกัน ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ข้าราชการท้องถิ่นควรพยายามปรับข้อเท็จจริงในท้องถิ่นให้เข้ากับระเบียบกฎหมายของรัฐซึ่งในบางครั้งระเบียบกฎหมายอาจไม่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของคนในท้องถิ่นก็ต้องเป็นหน้าที่ของข้าราชการท้องถิ่น ที่จะประยุกต์ใช้กฎหมาย ให้สามารถใช้ได้จริงตามสภาพและบริบทแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ จึงจะได้ชื่อว่าเป็นนักบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) อย่างแท้จริง

2) การปรับตัวเข้ากับเศรษฐกิจ (Economic Environment) ที่เปลี่ยนแปลง

เมื่อสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไม่ดี ทำให้ประชาชนยากจนเพิ่มขึ้นเป็นสาเหตุของปัญหาอื่นๆ ที่กระทบต่อ อปท.ตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณีเด็ก ปัญหาประชาชนเรียกร้องในสิ่งที่สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่าสิ่งที่แก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน เช่น ต้องการผ้าห่มกันหนาวฟรี และของฟรีอื่นๆ จาก อปท. เป็นต้น ซึ่งสวนทางกับระเบียบกฎหมายและการตรวจสอบอย่างเข้มข้นของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ที่พยายามจำกัดขอบเขตการตัดสินใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องของการแจกของให้แก่ราษฎร อีกปัญหาหนึ่งประชาชนอาจขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับ อปท. เพราะต้องเอาเวลาไปทำงานหาเงินเพื่อปากท้องของตนเองก่อนหรือบางครั้งอาจมีส่วนร่วมแค่การรับเงินแล้วไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งรวมตลอดถึงปัญหาความยากจนของประชาชนจะสร้างความเข้มแข็งให้กับนโยบายประชานิยมไปโดยปริยาย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทางลบระยะยาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการส่งเสริมลักษณะนิสัยการพึ่งพารัฐอยู่ตลอดเวลาของประชาชน เป็นต้น ดังนั้น การสร้างกระบวนทัศน์ (Paradigm) ทางความคิดให้แก่ประชาชน ตามหลัก “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” และ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ควรเป็นสิ่งสำคัญที่นักบริหารงาน อปท. ควรให้ความสนใจที่จะส่งเสริมและพัฒนาในประเด็นนี้

3) สิ่งแวดล้อมด้านสังคม (Social Environment) ที่เปลี่ยนแปลง

ชุมชนแต่ละชุมชนมีสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่ก็ต้องเผชิญกับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เช่น บางพื้นที่อาจเป็นสังคมของคนพุทธ บางพื้นที่อาจเป็นสังคมของคนคริสต์หรืออิสลาม บางพื้นที่เป็นสังคมปทุมภูมิ (ชุมชนชนบท) บางพื้นที่เป็นสังคมทฤษฎีภูมิ (ชุมชนในเมือง) บางพื้นที่ประชาชนให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของ อปท. เป็นอย่างดี บางพื้นที่ประชาชนขาดความร่วมมือ บางพื้นที่อาจเป็นสังคมที่ประกอบด้วยชนเผ่าต่าง ๆ มากมาย เป็นต้น สภาพของสังคมไทยมักเป็นสังคมอุปถัมภ์ ผู้บริหารท้องถิ่นอาจมีแนวโน้มที่จะตัดสินใจกำหนดนโยบายไปตอบสนองต่อกลุ่มญาติพี่น้องของตน กลุ่มอื่นที่แพ้การเลือกตั้งเมื่อได้รับการตอบสนองก็หาทางโจมตีก่อให้เกิดความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้นในสังคมท้องถิ่นมากกว่าในอดีต ดังนั้น บุคลากรในท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องเข้าใจผลกระทบที่มาจากเหตุการณ์กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นที่ส่งผลโดยตรงต่อความสามัคคี ในสังคมท้องถิ่นยุคปัจจุบันต้องมีความสามารถในการบริหารงานบนความขัดแย้งในสังคม เพราะคงไม่มีสังคมใดในประเทศไทยที่จะมีคนชอบสิ่งๆ หนึ่งได้หมด การปฏิบัติงานทุกอย่างย่อมมีการเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ต่อต้าน ไม่ต่อต้าน อยู่คู่กับสังคมประชาธิปไตยเสมอ สำคัญเพียงแต่ว่าจะสามารถลดระดับหรือแก้ไขความขัดแย้งที่รุนแรงนั้นได้อย่างไร

4) สิ่งแวดล้อมด้านวิทยาการใหม่ ๆ (Technology) ที่เปลี่ยนแปลง

ในปัจจุบันกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรโดยการฝึกอบรมอยู่เป็นประจำ เช่น การฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมต่าง ๆ การฝึกอบรมการจัดทำเว็บไซต์องค์กร เป็นต้น ประกอบกับกรมส่งเสริมฯ มีเว็บไซต์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอปท. ที่ปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ทุกวัน เช่น การเผยแพร่หนังสือสั่งการต่าง ๆ ผ่านช่องทางการสารบรรณ-อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น หากพนักงานท้องถิ่นให้ความสำคัญในการอ่านหนังสือสั่งการของกรมส่งเสริมฯ ทางอินเทอร์เน็ตเป็นประจำ ก็จะนำมาซึ่งการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและไม่ขัดต่อระเบียบ กฎหมาย หนังสือสั่งการที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

4.1.2 ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ ผลจากการพัฒนา (รวมถึงองค์ประกอบสำคัญของข้อมูลเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะ เป็นต้น)

เทศบาลตำบลดงมะไฟ มีข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ ผลการจากการพัฒนา โดยอิงการคาดการณ์การพัฒนาต่าง ๆ อยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมภายนอกต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) การเปลี่ยนแปลงในประเทศที่จะส่งผลกระทบต่อเทศบาล
 - รัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะส่งผลกระทบต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไร
 - แนวโน้มการรวบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของการจัดสรรเงินงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) การเปลี่ยนแปลงในระดับภูมิภาคที่จะส่งผลกระทบต่อท้องถิ่น AEC หรือ Asean Economics Community คือการรวมตัวของชาติในอาเซียน 10 ประเทศโดยมีไทย พม่า ลาว เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา บรูไน เพื่อที่จะให้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน จะมีรูปแบบคล้าย ๆ กลุ่ม Euro Zone นั่นเอง จะทำให้ผลประโยชน์ อำนาจต่อรองต่าง ๆ กับคู่ค้าได้มากขึ้น และการนำเข้าส่งออกของชาติในอาเซียนก็จะเสรี ยกเว้นสินค้าบางชนิดที่แต่ละประเทศอาจจะขอไว้ไม่ลดภาษีนำเข้า (เรียกว่าสินค้าอ่อนไหว) Asean จะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและมีผลเป็นรูปธรรม ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558 ณ วันนั้นจะทำให้ภูมิภาคนี้เปลี่ยนไปอย่างมาก โดย AEC Blueprint (แบบพิมพ์เขียว) หรือแนวทางที่จะให้ AEC เป็นไปคือ

1. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน
2. การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง
3. การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน
4. การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก
